

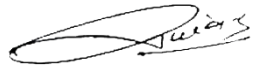
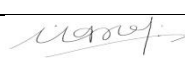
**Pt. Ravishankar Shukla University,
Raipur (C.G.), India 492010**

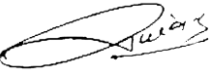
CURRICULUM & Syllabus
(Based on CBCS & LOCF)
M.A. Classics
(Semester System)

Semester: I-IV

Session: 2025-27 (सत्र के लिये प्रभावशील)

टीप:- सत्र 2024-26 के पाठ्यक्रम को सत्र 2025-27 के लिए यथावत् प्रभावशील किया जाता है।

Approved by	:	
Board of Studies	:	Prachya Sanskrit (Classics) BOS – (SAHITYAM)
Dates	:	16.05.2025
Name of Chairman	:	Dr. Raghvendra Sharma
Name of Member's	:	Dr. Bahuran Singh Patel
		Dr. Hemant Sharma
		Dr. Santosh Tiwari
		Dr. Gyanesh Upadhyay
		Shri Pankaj Panday

एम.ए. क्लासिक्स

साहित्यम्

(परिचयः)

स्नातकोत्तर-संस्कृतसाहित्यं द्विवर्षात्मकं चतुर्सत्राद्धात्मकं पाठ्यक्रमोऽस्ति । अत्र संस्कृतस्य प्राच्यग्रन्थानां विविधकाव्यशास्त्रीयसिद्धान्तानां च अध्ययनं, संस्कृतकाव्यशास्त्रीयग्रन्थानां महाकाव्यादीनाञ्च विविधावधारणानाम् अध्यापनं क्रियते । संस्कृतसाहित्यस्य मूलप्रवृत्तीनां साहित्यकाराणां सृजनात्मकतायाः नवरचनाधर्मितायाः काव्यप्रतिभायाः च परिज्ञानाय विकासाय च पाठ्यक्रमोऽयं सम्पद्यते । अनेन विद्यार्थिषु नैतिकतायाः साहित्यिकतायाः ज्ञानपिपासायाः समालोचनक्षमतायाः नेतृत्वक्षमतायाः अनुसन्धानप्रवृत्तेः व्युत्पत्तेश्च वृद्धिः सञ्जायते । भाषानैपुण्यप्राप्तये भावाभिव्यक्तिनियोगाय रसपेशलतासंवर्धनाय साहित्यविमर्शनाय काव्यशास्त्रवैलक्षणाय संस्कृतमहाकवि-आचार्यपरम्परापरिचयावाप्तये पाठ्यक्रमोऽस्ति । पाठ्यक्रमाध्ययनेन विद्यार्थिनः संस्कृतसाहित्यरचनायां – संस्कृतपत्रकारितायां पाण्डुलिपिसम्पादने संस्कृतानुवादे काव्यगोष्ठ्यां काव्यसमालोचने च पारङ्गताः भूत्वा आजीविकालाभाय शक्ताः भविष्यन्ति ।

प्रोग्राम आउटकम- (फलितांशः)

PO-1	संस्कृतसाहित्ये विद्यमानविविधसिद्धान्तानां अवधारणानाञ्च विश्लेषणाय विद्यार्थिनां निर्माणः ।
PO-2	संस्कृतसाहित्ये शोधकरणाय काव्यरचनासामर्थ्याधिगमनाय च विद्यार्थिनां निर्माणः ।
PO-3	नूतनसंस्कृतसाहित्यसर्जनाय वाचनाय भाष्यसंरचनायै च विद्यार्थिनां निर्माणः ।
PO-4	संस्कृतसाहित्ये निहितलोककल्याणकारकतत्त्वाधिगमनेन मूल्यपरकज्ञानप्रदानेन च विद्यार्थिषु नैतिकमूल्यानां विकासः ।
PO-5	संस्कृतसाहित्यसम्बद्धविशेषज्ञतायाः संवर्धनं नवोन्मेषीप्रतिभायाः प्रकटीकरणं च ।
PO-6	संस्कृतसाहित्याध्ययनेन सम्प्राप्तविशेषाधिकाराणां सामर्थ्यवहनम् ।
PO-7	लोककल्याणभावनासम्भरणाय राष्ट्रहितसंवर्धनाय विकासाय सामर्थ्यपूर्णप्रबुद्धमानवसंरचनायै च पाठ्यक्रमोऽयं सञ्जायते ।
PO-8	नेट्/सेट् परीक्षोत्तीरणाय कौशलाभिवर्धनम् ।
PO-9	विद्यालयेषु संस्कृतशिक्षकनिर्माणदृष्ट्या महाविद्यालयेषु विश्वविद्यालयेषु च सहायकप्राध्यापकनिर्माणदृष्ट्या उत्प्रेरणं तद्दृष्ट्या अध्ययनम् अध्यापनञ्च ।
PO-10	विद्यार्थिषु मौलकिचिन्तनस्य निर्णयक्षमतायाः च सर्जनम् ।
PO-11	प्राचीनअर्वाचीनसंस्कृतसाहित्याध्ययनेन तात्कालिक-पारिवारिक-सामाजिक-धार्मिक-आर्थिक-ऐतिहासिक-राजनैतिकपरिस्थितिनां आचारविचारयोः व्यवहारादि ज्ञानस्य संस्कृतसाहित्यसम्बन्धिविभिन्नसिद्धान्तानां च गूढ-कंठस्थात्म-तुलनात्मकं च अध्ययनेन समुत्पन्नज्ञानस्य सर्जनम् ।

PROGRAMME SPECIFIC OUTCOMES (PSOs):At the end of the program, the student will be able to:

PSO1	संस्कृतसाहित्यसम्बद्धक्षेत्रेषु शोधकरणाय विद्यार्थिनाम् उत्प्रेरणम् ।
PSO2	संस्कृतसाहित्यस्य विविधसिद्धान्तानाम् उन्नतज्ञानप्रदानम् ।
PSO3	संस्कृतसाहित्ये अनुसन्धानप्रवृत्तिविकासः उच्चशिक्षाप्राप्तये सशक्तछात्रनिर्माणः च ।
PSO4	विद्यार्थिषु विश्लेषणात्मकतायाः विवेचनात्मकतायाः तार्किकक्षमतायाः रचनात्मकतादि गुणानां विकासः ।
PSO5	नेट/सेट/पीएससी/यूपीएससी इत्यादि प्रतियोगिपरीक्षाणां कृते मार्गदर्शनप्रदानम्, भारतीयस्थलसेनायां धर्मगुरोः सज्जायाः कृते उत्प्रेरणञ्च ।

एम.ए. क्लासिक्स साहित्यम्

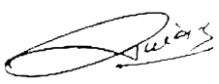
Specification of Course	Semester	No. of Courses	Credits
Core	I-IV	14	70
Elective	III-IV	06	30
Total		20	100

M.A. Classics (Sahityam)

PROGRAMME STRUCTURE

Semester	Course Nature	Course Code	Course Title	Course Type (T/P)	Hrs./Week घण्टेसप्ताह/	Credits	Marks		
							CIA	ESE	Total
प्रथम सेमेस्टर	Core	SAH 110	नाट्यशास्त्रम्	T	5	5	30	70	100
	Core	SAH 120	काव्यप्रकाशः	T	5	5	30	70	100
	Core	SAH 130	वक्रोक्तिजीवितम्	T	5	5	30	70	100
	Core	SAH140	औचित्यविचारचर्चा	T	5	5	30	70	100
	Core	SAH 150	काव्यलंकारकारिका	T	5	5	30	70	100
द्वितीय सेमेस्टर	Core	SAH 210	काव्यालङ्कारः	T	5	5	30	70	100
	Core	SAH 220	रीतिसिद्धान्तः काव्यमीमांसा च	T	5	5	30	70	100
	Core	SAH 230	ध्वनिसम्प्रदायः	T	5	5	30	70	100
	Core	SAH 240	काव्यादर्शः	T	5	5	30	70	100
	Core	SAH 250	संस्कृतकाव्यशास्त्रस्य अर्वाचीनपरम्परा	T	5	5	30	70	100
तृतीय सेमेस्टर	Core	SAH 310	रसगङ्गाधरः	T	5	5	30	70	100
	Core	SAH 320	अभिनवकाव्यालङ्कारसूत्रवृत्तिः	T	5	5	30	70	100
	Elective (Select any one)	SAH 331	भारतीयदर्शनानि	T	5	5	30	70	100
		SAH 332	महाभारतम् रासपञ्चाध्यायी च	T	5	5	30	70	100
	Elective (Select any one)	SAH 341	भाषाविज्ञानम्	T	5	5	30	70	100
		SAH	संस्कृतपत्रकारिता	T	5	5	30	70	100

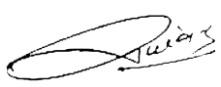
Semester	Course Nature	Course Code	Course Title	Course Type (T/P)	Hrs/Week	Credits	Marks		
							CIA	ESE	Total

	ct any one)	342							
	Elective (Select any one)	SAH 351	धर्मशास्त्रम्	T	5	5	30	70	100
		SAH 352	ज्योतिषशास्त्रम्	T	5	5	30	70	100
चतुर्थ सेमेस्टर	Core	SAH 410	ऐतिहासिकं महाकाव्यम्	T	5	5	30	70	100
	Core	SAH 420	अर्वाचीनसंस्कृतकाव्यशास्त्रम्	T	5	5	30	70	100
	Elective (Select any one)	SAH 431	अर्थशास्त्रम्	T	5	5	30	70	100
		SAH 432	पालिः प्राकृतअपभ्रंशश्च-	T	5	5	30	70	100
	Elective (Select any one)	SAH 441	दृश्यकाव्यम्	T	5	5	30	70	100
		SAH 442	शोधप्रविधिः	T	5	5	30	70	100
	Elective (Select any one)	SAH 451	पुराणेतिहासः	T	5	5	30	70	100
		SAH 452	संस्कृत-अदृष्ट-गद्य-पद्यव्याख्या निबन्धाश्च	T	5	5	30	70	100

Programme Articulation Matrix:

Following matrix depicts the correlation between all the courses of the programme and Programme Outcomes

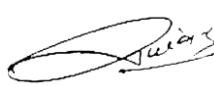
Course Code	Pos											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
SAH 110	√	√	√	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
SAH 120	√	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
SAH 130	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	×	√	√	√
SAH140	√	√	√	×	√	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
SAH 150	√	√	√	×	√	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
SAH 210	√	√	√	×	√	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
SAH 220	√	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√

SAH 230	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
SAH 240	√	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
SAH 250	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
SAH 310	√	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
SAH 320	√	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
SAH 331	√	√	×	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
SAH 332	√	√	√	√	√	√	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√
SAH 341	√	√	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
SAH 342	√	×	×	×	√	√	√	×	×	√	√	×	√	√	√	×
SAH 351	√	√	√	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√	×	√	×
SAH 352	√	√	√	×	√	√	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√
SAH 410	√	√	√	√	√	×	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√
SAH 420	√	√	√	√	√	√	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√
SAH 431	×	√	×	√	√	×	√	×	√	×	×	√	√	√	√	√
SAH 432	√	√	√	√	√	×	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√
SAH 441	√	√	√	√	√	×	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
SAH 442	√	√	√	√	√	√	√	×	×	√	√	√	√	√	√	×
SAH 451	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
SAH 452	×	√	√	√	√	×	√	×	×	√	√	×	√	√	√	√
No. of courses mapping the PO/PSO	24	25	23	15	25	16	26	22	18	25	25	24	25	25	26	23

म.ए. क्लासिक्स
साहित्यम्
Semester-I

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	1	I
Course Code	Course Title		Course Type
SAH-110	नाट्यशास्त्रम्		Core
Credit	Hours Per Week (L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
Maximum Marks	CIA		ESE
100	30		70

Learning Objective(LO):

प्राचीनभारतीयनाट्यपरम्परायाः ज्ञानम्।

Course Outcomes(CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	नाट्यशास्त्रीयपरम्परायाः भरतमुनेश्च परिचयः ।	U
2	नाट्यशास्त्रस्योत्पत्तेर्ज्ञानम् ।	Ap
3	नाट्यस्य लक्षणप्रयोजनादीनां ज्ञानम् ।	U
4	रसादीनां स्वरूपस्य ज्ञानम् ।	An
5	भावादीनां स्वरूपस्य ज्ञानम् ।	U

C:CognitiveLevels(**R**-Remember;**U**-Understanding;**Ap**-Apply;**An**-Analyze;**E**-Evaluate;**C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	Pos											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	3	3	3	1	1	-	3	2	2	2	2	3	1	2	2	1
CO2	3	3	3	-	2	1	3	2	3	3	2	3	2	1	2	3
CO3	3	3	3	1	1	1	3	-	1	2	-	3	2	1	1	2
CO4	3	3	3	1	1	1	3	1	-	2	1	3	2	1	1	1
CO5	3	3	3	1	1	-	2	2	1	2	2	3	2	3	-	1

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.of Lectures	CO No.
I	भरतमुनेः नाट्यशास्त्रस्य च परिचयः	10	1
II	नाट्यशास्त्रम् प्रथमाध्यायस्य 1तः 60 पर्यन्तम् कारिकाः	17	2
III	नाट्यशास्त्रम् प्रथमाध्यायस्य 61 कारिकातः समाप्तिपर्यन्तम्	18	3
IV	नाट्यशास्त्रम् षष्ठाध्यायस्य 1 कारिकातः 49 पर्यन्तम्	15	4
V	नाट्यशास्त्रम् षष्ठाध्यायस्य 50 कारिकातः समाप्तिपर्यन्तम्	15	5

BooksRecommended:

1. नाट्यशास्त्रम् - बाबूलाल शुक्ल, चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वाराणसी (उ.प्र.), 2023
2. नाट्यशास्त्रम् - भोलानाथ शर्मा, साहित्य निकेतन, कानपुर (उ.प्र.)

ReferenceBooks:

1. नाट्यशास्त्रीयनुसन्धानम् - रामजी उपाध्याय , भारतीय संस्कृति संस्थान, महामनापुरी

वाराणसी (उ.प्र.)

2. नाट्यशास्त्र का इतिहास , डा. पारसनाथ द्विवेदी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन , वाराणसी,(उ.प्र.), 2017
3. नाट्यशास्त्र विश्वकोश, प्रोफेसर राधावल्लभ त्रिपाठी, न्यू भारतीय बुक कॉरपोरेशन 2012

A series of handwritten signatures and stamps in blue ink. From left to right: a stylized signature, a circular stamp with text, the name 'Sakshi', a signature 'Sakshi', a circular stamp with a star, and another signature.

एम.ए. क्लासिक्स
साहित्यम्
Semester-I

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	1	I
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH-120	काव्यप्रकाशः		Core
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective(LO):

काव्यस्य गुणीभूतव्यंग्यभेदानां, दोषाणां, गुणानां च ज्ञानम्।

CourseOutcomes(CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	मम्मटस्य परिचयः काव्यप्रकाशस्य च प्रमुखसिद्धान्तानां ज्ञानम्।	An
2	काव्यस्य गुणीभूतव्यंग्यभेदानां ज्ञानम्।	R
3	काव्यस्य पदपदांशवाक्यदोषाणां ज्ञानम्।	U
4	काव्यस्य रसादिदोषाणां ज्ञानम्।	An
5	काव्यस्य गुणानां ज्ञानम्।	E

CL:CognitiveLevels(**R**-Remember;**U**-Understanding;**Ap**-Apply;**An**-Analyze;**E**-Evaluate;**C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	3	2	3	-	2	1	2	1	1	2	2	3	1	2	2	3
CO2	2	3	1	-	2	1	2	1	1	2	2	3	1	2	1	3
CO3	3	3	2	1	2	1	2	1	2	2	2	3	1	2	1	2
CO4	2	2	3	-	2	1	2	1	2	2	2	3	1	2	2	2
CO5	3	3	2	-	2	1	2	1	1	2	2	3	1	2	1	1

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

DetailedSyllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLectures	CO No.
I	मम्मटस्य काव्यप्रकाशस्य च परिचयः	10	1
II	गुणीभूतव्यङ्ग्य भेदाः	15	2
III	पददोषाः, वाक्यदोषा पदांशदोषाश्च	20	3
IV	वाक्यगतदोषा रसदोषाश्च	18	4
V	गुणाः	12	5

BooksRecommended:

- 1.काव्यप्रकाश , आचार्यविश्वेश्वर , ज्ञानमंडल लिमिटेड वाराणसी,
- 2.काव्यप्रकाश, श्रीनिवास शास्त्री, साहित्य भंडार, मेरठ
- 3.काव्यप्रकाश, आचार्य बाबूलाल शुक्ल, नाग प्रकाशक , दिल्ली

ReferenceBooks:

एम क्लासिक्स .ए.
साहित्यम्
Semester-I

Program	Subject	Year	Semester
M.A	साहित्यम्	1	I
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH-130	वक्रोक्तिजीवितम्		Core
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective(LO):

वक्रोक्तिसिद्धान्तस्य परिज्ञानम्।

CourseOutcomes(CO):

CO No	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentwillbeableto:	
1	आचार्यकुन्तकस्य वक्रोक्तिजीवितस्य च परिचयः ।	R
2	काव्यस्य काव्यशास्त्रस्य च प्रयोजनपरिज्ञानम्, वक्रोक्तिस्वरूपस्य परिज्ञानम् ।	An
3	वक्रतायाः भेदपरिज्ञानम् ।	Ap
4	सुकुमारमार्गपरिज्ञानम् ।	U
5	विचित्रमार्गमध्यममार्गपरिज्ञानम् ।	U

CL:CognitiveLevelsCognitiveLevel:**R**-Remember;**U**-Understanding;**Ap**-Apply;**An**-Analyze;**B**-Evaluate;**C**-Create.

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	3	3	2	1	2	2	2	1	3	2	2	-	3	2	2	3
CO2	2	2	3	1	2	1	2	1	2	2	2	1	1	2	1	1
CO3	3	2	2	1	2	2	2	1	1	2	2	-	2	2	1	1
CO4	2	3	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1	2	2	2	1
CO5	3	3	3	1	2	1	2	1	1	2	2	-	1	2	2	1

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.of Lectures	CO No.
I	आचार्यकुन्तकस्य वक्रोक्तिजीवितस्य च परिचयः	15	1
II	वक्रोक्तिजीवितस्य प्रथमोन्मेषस्य 1तः 10 पर्यन्तम् कारिकाः.	19	2
III	वक्रोक्तिजीवितस्य प्रथमोन्मेषस्य 11तः 23 पर्यन्तम् कारिकाः	19	3
IV	वक्रोक्तिजीवितस्य प्रथमोन्मेषस्य 24 तः 43 पर्यन्तम् कारिकाः	11	4
V	वक्रोक्तिजीवितस्य प्रथमोन्मेषस्य 44तः समाप्तिपर्यन्तम् कारिकाः	11	5

BooksRecommended:

1. वक्रोक्तिजीवितम्, पंडित परमेश्वर दिन पांडे चौखंबा पब्लिशिंग हाउस वाराणसी 2022
2. वक्रोक्तिजीवितम्, डॉ राधेश्याम पांडे चौखंबा संस्कृत संस्थान वाराणसी 2021

ReferenceBooks:

एम क्लासिक्स .ए.

साहित्यम् Semester-I

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	1	I
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH-140	औचित्यविचारचर्चा		Core
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective(LO):

औचित्यसिद्धान्तस्य परिज्ञानम्।

CourseOutcomes(CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse, thestudentswillbeableto:	
1	आचार्यक्षेमेन्द्रस्य औचित्यविचारचर्चायाश्च परिचयः।	An
2	औचित्यसिद्धान्तस्य स्वरूपभेदादीनां परिज्ञानम्।	E
3	पदादीनाम् औचित्यपरिज्ञानम्।	U
4	वचनादीनाम् औचित्यपरिज्ञानम्।	U
5	सत्त्वादीनाम् औचित्यपरिज्ञानम्।	<u>U</u>

CL:CognitiveLevels(**R**-Remember;**U**-Understanding;**Ap**-Apply;**An**-Analyze;**E**-Evaluate;**C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	3	2	3	-	2	-	2	1	2	2	2	3	1	2	1	2
CO2	2	1	2	1	2	1	2	2	2	2	3	2	1	2	1	3
CO3	2	3	3	-	2	-	2	1	1	2	2	3	1	2	2	2
CO4	3	2	1	-	2	1	2	2	3	3	1	1	1	2	1	3
CO5	3	3	3	1	2	-	2	1	1	2	2	3	1	2	2	1

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLectures	CO No.
I	आचार्यक्षेत्रेन्द्रस्य औचित्यविचारचर्चायाः परिचयः	10	1
II	औचित्यविचारचर्चा आदितः औचित्यभेदपर्यन्तम्	16	2
III	औचित्यविचारचर्चा पदौचित्यतः लिंगौचित्यपर्यन्तम्	16	3
IV	औचित्यविचारचर्चा वचनौचित्यतः तत्त्वौचित्यपर्यन्तम्	15	4
V	औचित्यविचारचर्चा सत्त्वौचित्यतः आशीर्वचनौचित्यपर्यन्तम्	18	5

BooksRecommended:

1. औचित्यविचारचर्चा, डॉ रमाशंकर त्रिपाठी, चौखम्बा कृष्णदास अकादमी वाराणसी 2020
2. औचित्यविचारचर्चा, आचार्य बृजमोहन झा, चौखम्बा विद्या भवन वाराणसी 2007

ReferenceBooks:

एम.ए. क्लासिक्स

साहित्यम्

Semester-I

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	1	I
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH150	काव्यालंकारकारिका		Core
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective (LO):

अर्वाचीनसंस्कृतकाव्यशास्त्रज्ञानम् । अलंतत्त्वादीनां परिज्ञानम् ।

CourseOutcomes (CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	आचार्यरेवाप्रसादद्विवेदिनः काव्यालंकारकारिकायाश्च परिचयपरिज्ञानम् ।	U
2	अर्वाचीनकाव्यशास्त्रीयकाव्यलक्षणकारणप्रयोजन-अलंतत्त्वादीनां परिज्ञानम् ।	R
3	काव्ये अर्थप्राधान्यादिपरिज्ञानम् ।	U
4	काव्ये शब्दादिपरिज्ञानम् ।	U
5	काव्यस्य ज्ञानत्वादिपरिज्ञानम् ।	An

CL: CognitiveLevels (**R**-Remember; **U**-Understanding; **Ap**-Apply; **An**-Analyze; **E**-Evaluate; **C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	3	3	3	-	2	-	2	1	2	2	3	3	1	1	1	2
CO2	3	3	3	1	2	1	1	2	3	1	1	3	2	1	2	1
CO3	3	3	3	1	2	-	2	3	1	2	2	3	1	2	1	3
CO4	3	3	3	-	2	-	1	1	2	3	1	2	1	1	2	2
CO5	3	3	3	-	2	1	3	2	1	2	2	3	1	1	2	1

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLectures	CO No.
I	आचार्यरेवाप्रसादद्विवेदिनः काव्यलंकारकारिकायाश्च परिचयः	10	1
II	काव्यलंकारकारिका 1तः 32 पर्यन्तम् कारिकाः	15	2
III	काव्यलंकारकारिका 33तः 66 पर्यन्तम् कारिकाः	17	3
IV	काव्यलंकारकारिका 67तः 110 पर्यन्तम् कारिकाः	16	4
V	काव्यलंकारकारिका 111तः 135 पर्यन्तम् कारिकाः	17	5

BooksRecommended:

1. काव्यलंकारकारिका, आचार्य रेवाप्रसाद द्विवेदी, कालिदास संस्थान वाराणसी 2014

ReferenceBooks:

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-II

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	1	II
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH210	काव्यालङ्कारः		Core
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective (LO):

आचार्यभामहमतेन काव्यशास्त्रीयसिद्धान्तपरिज्ञानम्।

CourseOutcomes (CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	आचार्यभामहस्य काव्यालङ्कारस्य च परिचयः।	U
2	आचार्यभामहमतेन काव्यस्य प्रयोजनहेतुलक्षणभेदादीनां परिज्ञानम्।	E
3	काव्ये प्रयोज्याप्रयोज्यशब्दादिपरिज्ञानम्।	Ap
4	काव्यशास्त्रे व्याकरणमहत्त्वस्य शब्दस्वरूपनिर्णयादीनां परिज्ञानम्।	An
5	काव्यशास्त्रे शब्दशुद्धिपरिज्ञानम्।	E

CL:CognitiveLevels(**R**-Remember;**U**-Understanding;**Ap**-Apply;**An**-Analyze;**E**-Evaluate;**C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	2	3	3	-	2	-	2	1	2	2	2	3	2	2	1	2
CO2	2	2	3	-	2	1	1	2	1	1	3	2	3	1	2	3
CO3	3	3	2	1	3	1	2	2	2	3	2	3	3	2	2	2
CO4	1	2	3	-	1	-	3	1	1	2	3	3	2	3	1	1
CO5	3	3	3	1	2	-	2	1	1	3	1	2	3	2	1	1

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.of Lectures	CO No.
I	आचार्यभामहस्य काव्यालङ्कारस्य च परिचयः	10	1
II	काव्यालङ्कारः प्रथमोऽध्यायः 1तः 30 पर्यन्तम् कारिकाः	17	2
III	काव्यालङ्कारः प्रथमोऽध्यायः 31तः समाप्तिपर्यन्तम् कारिकाः	17	3
IV	काव्यालङ्कारः षष्ठोऽध्यायः 1तः 30 पर्यन्तम् कारिकाः.	16	4
V	काव्यालङ्कारः षष्ठोऽध्यायः 31तः समाप्तिपर्यन्तम् कारिकाः.	15	5

BooksRecommended:

1. काव्यालङ्कारः , डॉ रामानंद शर्मा, चौखंबा सुभारती प्रकाशन वाराणसी, 2013
2. काव्यालङ्कारः, देवेंद्र नाथ शर्मा, बिहार राष्ट्र भाषा परिषद पटना 1984

ReferenceBooks:

एम.ए .क्लासिक्स
साहित्यम्
Semester-II

Program	Subject	Year	Semester
M.A	साहित्यम्	1	II
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH220	रीतिसिद्धान्तः काव्यमीमांसा च		Core
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective(LO):

रीतिरात्माकाव्यस्येति परिज्ञानम्, काव्यमीमांसापरिज्ञानम् च।

CourseOutcomes(CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	आचार्यवामनस्य आचार्यराजशेखरस्य काव्यालंकारसूत्रवृत्तेः काव्यमीमांसायाश्च परिचयः रीतिरात्माकाव्यस्येति परिज्ञानम्।	Ap
2	काव्यपुरुषोत्पत्तिज्ञानम्।	R
3	काव्यप्रतिभायाः स्वरूपभेदादीनां परिज्ञानम्।	E
4	व्युत्पत्तिकविपाकादीनां परिज्ञानम्।	C
5	पदवाक्यविवेकपरिज्ञानम्।	U

CL: CognitiveLevels (**R**-Remember; **U**-Understanding; **Ap**-Apply; **An**-Analyze; **E**-Evaluate; **C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	3	3	3	-	2	1	2	2	2	2	2	3	1	2	2	1
CO2	2	1	3	1	2	2	3	2	2	1	3	2	2	1	1	2
CO3	3	3	2	-	3	2	2	1	1	2	2	3	1	2	1	1
CO4	2	1	2	-	2	1	1	3	3	3	1	2	2	1	2	2
CO5	3	3	2	1	1	3	2	1	1	2	2	3	1	2	1	1

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLectures	CO No.
I	आचार्यवामनस्य आचार्यराजशेखरस्य काव्यालंकारसूत्रवृत्तिः काव्यमीमांसायाश्च परिचयः	12	1
II	काव्यालंङ्कारसूत्रवृत्तिः वामनकृता प्रथमाधिकरणमात्रम्	18	2
III	काव्यमीमांसा चतुर्थोऽध्यायः	15	3
IV	काव्यमीमांसा पञ्चमोऽध्यायः	14	4
V	काव्यमीमांसा षष्ठोऽध्यायः	16	5

BooksRecommended:

1. काव्यालंकारसूत्राणि, डॉ हरगोविन्द शास्त्री, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन वाराणसी 2013
2. काव्यालंकारसूत्राणि, आचार्य विश्वेश्वर सिद्धांत शिरोमणि, हिंदी माध्यम कार्यान्वय निदेशालय दिल्ली विश्वविद्यालय 1994
3. काव्यमीमांसा, पंडित केदारनाथ शर्मा सारस्वत, बिहार राष्ट्रभाषा परिषद पटना 2000
4. काव्यमीमांसा, डॉ गंगासागर राय, चौखम्बा विद्याभवन वाराणसी 2010

ReferenceBooks:

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-II

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	1	II
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH230	ध्वनिसम्प्रदायः		Core
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective (LO):

काव्यस्यात्मा ध्वनिरितिपरिज्ञानम्।

CourseOutcomes (CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	CL
1	आचार्यानन्दवर्धनस्य ध्वन्यालोकस्य च परिचयः	R
2	ध्वनिविरोधिनां मतानां प्रतीयमानार्थस्य च परिज्ञानम्।	An
3	ध्वनिस्वरूपम् भाक्तवादादीनां परिज्ञानम्।	U
4	ध्वनेः भेदपरिज्ञानम्।	Ap
5	संलक्ष्यक्रमव्यङ्ग्यध्वनेः भेदपरिज्ञानम्।	U

CL:CognitiveLevels(**R**-Remember;**U**-Understanding;**Ap**-Apply;**An**-Analyze;**E**-Evaluate;**C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	3	3	3	2	2	3	2	1	1	2	3	3	1	2	1	2
CO2	3	2	3	1	3	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	1
CO3	3	2	1	3	2	1	2	1	2	1	1	3	2	2	1	2
CO4	3	3	3	1	1	1	3	2	1	3	2	2	2	2	1	1
CO5	2	3	3	2	2	2	2	1	2	2	2	3	1	2	1	1

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

DetailedSyllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLec tures	CO No.
I	आचार्यानन्दवर्धनस्य ध्वन्यालोकस्य च परिचयः	10	1
II	ध्वन्यालोकः प्रथमोद्योतः 1तः 10 पर्यन्तम् कारिकाः	18	2
III	ध्वन्यालोकः प्रथमोद्योतः 11तः समाप्तिपर्यन्तम् कारिकाः	17	3
IV	ध्वन्यालोकः द्वितीयोद्योतः 1तः 16 पर्यन्तम् कारिकाः	15	4
V	ध्वन्यालोकः द्वितीयोद्योतः 17तः समाप्तिपर्यन्तम् कारिकाः	15	5

BooksRecommended:

1. ध्वन्यालोकः, आचार्य विश्वेश्वर सिद्धांतशिरोमणि, ज्ञान मंडल लिमिटेड वाराणसी 1998
2. ध्वन्यालोकः, शिव प्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन वाराणसी 2013
3. ध्वन्यालोकः, डॉ गंगासागर राय, चौखम्बा संस्कृत भवन वाराणसी 2022

ReferenceBooks

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-II

Program	साहित्यम्	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	1	II
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH240	काव्यादर्शः		Core
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective (LO):

आचार्यदण्डिनः काव्यशास्त्रीयसिद्धान्तानां परिज्ञानम्।

CourseOutcomes (CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	<u>Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:</u>	
1	आचार्यदण्डिनः काव्यादर्शस्य च परिचयः	<u>R</u>
2	काव्यस्य लक्षणभेदादीनां महाकाव्यलक्षणस्य च परिज्ञानम्।	<u>E</u>
3	कथाख्यायिकाभेद परिज्ञानम्, श्लेषतः समतापर्यन्तं गुणपरिज्ञानम्।	<u>C</u>
4	माधुर्यतः अर्थव्यक्तिपर्यन्तं गुणपरिज्ञानम्।	<u>U</u>
5	उदारत्वतः समाधिपर्यन्तं गुणपरिज्ञानम्।	<u>U</u>

CL: CognitiveLevels(R-Remember; U-Understanding; Ap-Apply; An-Analyze; E-Evaluate; C-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	1	2	2	-	3	2	1	1	2	2	2	3	1	2	1	2
CO2	2	3	1	-	2	1	2	2	2	3	3	2	3	3	2	3
CO3	3	2	3	1	1	2	3	1	1	2	2	3	2	2	3	2
CO4	3	3	1	1	2	1	1	3	1	1	1	2	3	1	1	3
CO5	3	3	1	-	2	3	2	1	1	2	2	3	1	2	2	2

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLectures	CO No.
I	आचार्यदण्डिनः काव्यादर्शस्य च परिचयः	10	1
II	काव्यादर्शः प्रथमपरिच्छेदः 1तः 25 पर्यन्तम् कारिकाः	17	2
III	काव्यादर्शः प्रथमपरिच्छेदः 26तः 50 पर्यन्तम् कारिकाः	16	3
IV	काव्यादर्शः प्रथमपरिच्छेदः 51तः 75 पर्यन्तम् कारिकाः	17	4
V	काव्यादर्शः प्रथमपरिच्छेदः 76तः समाप्तिपर्यन्तम् कारिकाः	15	5

BooksRecommended:

1. काव्यादर्शः, आचार्य श्री रामचंद्र मिश्र, चौखम्बा विद्याभवन वाराणसी 2003
2. काव्यादर्शः, डॉ जमुना पाठक, चौखम्बा कृष्णदास अकादमी वाराणसी 2019
3. काव्यादर्श, डॉ योगेश्वरदत्त शर्मा, नाग पब्लिशर्स नई दिल्ली 1999

ReferenceBooks:

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-II

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	1	II
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH250	संस्कृतकाव्यशास्त्रस्य अर्वाचीनपरम्परा		Core
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective (LO):

संस्कृतकाव्यशास्त्रस्य अर्वाचीनपरम्परायाः काव्यशास्त्रिणाम् च अभिनवकाव्यसिद्धान्तानां परिज्ञानम्

CourseOutcomes (CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	विश्वेश्वरपण्डितस्य रसचन्द्रिका-अलङ्कारमुक्तावलीपरिज्ञानम् श्रीपादशास्त्री हरसूकरस्य साहित्यमञ्जरीपरिज्ञानम्	U
2	स्वामीकरपात्रीमहाराजस्य भक्तिरसार्णवपरिज्ञानम् छज्जूरामशास्त्रिणः साहित्यबिन्दुपरिज्ञानम्	Ap
3	आनन्द झा काव्यशास्त्रत्रिणः ध्वनिकल्लोलिनीपरिज्ञानम् ब्रह्मानन्दशर्मणः काव्यसत्यालोकपरिज्ञानम्	AP
4	शिवजी उपाध्यायस्य साहित्यसन्दर्भपरिज्ञानम् गोविन्दचन्द्र पाण्डेयस्य सौन्दर्यदर्शनविमर्शपरिज्ञानम्	An
5	रेवाप्रसाद द्विवेदिनः अलं ब्रह्मपरिज्ञानम् हर्षदेवमाधवस्य वागीश्वरीकण्ठसूत्रम्परिज्ञानम्	Ap

CL: CognitiveLevels(R-Remember; U-Understanding; Ap-Apply; An-Analyze; E-Evaluate; C-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	3	3	3	-	2	3	2	3	2	3	2	3	1	1	2	2
CO2	2	1	2	1	3	1	3	2	1	2	1	2	2	1	1	1
CO3	3	3	3	-	3	2	2	1	1	3	2	3	1	2	1	2
CO4	2	2	1	1	2	1	1	2	2	1	3	3	1	1	1	3
CO5	3	3	3	-	1	1	2	1	1	3	2	3	1	1	2	1

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.of Lectures	CO No.
I	रसचन्द्रिका, अलङ्कारमुक्तावली- विश्वेश्वरपण्डितस्य, साहित्यमञ्जरी- श्रीपादशास्त्री हरसूकरस्य	15	1
II	भक्तिरसार्णव- स्वामीकरपात्रीमहाराजस्य साहित्यविन्दु- छज्जूरामशास्त्रिणः	16	2
III	ध्वनिकल्लोलिनी- आनन्द झा काव्यसत्यालोक- ब्रह्मानन्दशर्मणः	15	3
IV	साहित्यसन्दर्भ- शिवजी उपाध्यायस्य सौन्दर्यदर्शनविमर्श- गोविन्दचन्द्र पाण्डेयस्य	14	4
V	अलं ब्रह्म- रेवाप्रसाद द्विवेदिनः वागीश्वरीकण्ठसूत्रम्- हर्षदेवमाधवस्य	15	5

BooksRecommended:

1. संस्कृत काव्यशास्त्र की अर्वाचीन परंपरा, डॉ राजमंगल यादव, प्रतिभा प्रकाशन नई दिल्ली, 2011
2. संस्कृत का अर्वाचीन समीक्षात्मक काव्यशास्त्र, प्रोफेसर अभिराज राजेंद्र मिश्र, विश्वविद्यालय प्रकाशन वाराणसी 2025
3. अर्वाचीन संस्कृतकाव्य एवं काव्यशास्त्र, डॉ स्मिता अग्रवाल, अक्षयवट प्रकाशन इलाहाबाद, 2017
4. आधुनिक संस्कृत काव्यशास्त्र का इतिहास, डॉ आनंद कुमार श्रीवास्तव, ईस्टर्न बुक लिंक्स नई दिल्ली 1990
5. संस्कृत काव्यशास्त्र का इतिहास, म.म. पी वी काणे, डॉ इन्द्रचन्द्र शास्त्री, मोतीलाल बनारसीदास पब्लिशर्स प्राइवेट लिमिटेड मुंबई 2018
6. संस्कृत काव्यशास्त्र का इतिहास, डॉ सुशील कुमार डे, बिहार हिंदी ग्रंथ अकादमी पटना 2019

ReferenceBooks:

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-III

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	III
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH310	रसगङ्गाधरः		Core
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective (LO):

पण्डितराजजगन्नाथस्य काव्यशास्त्रीयसिद्धान्तानां परिज्ञानम्।

CourseOutcomes (CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	पण्डितराजजगन्नाथस्य, रसगङ्गाधरस्य च परिचयः	Ap
2	पण्डितराजजगन्नाथमतेन शब्दमात्रकाव्यतावादस्य कविप्रतिभायाश्च परिज्ञानम्।	U
3	व्यङ्ग्यसौन्दर्याधारेणकाव्यभेदपरिज्ञानम्।	Ap
4	रससूत्रविषयकविविधमतानां स्थायिभावविभावादीनां च परिज्ञानम्।	U
5	अनुभावव्यभिचारिभावादीनां च परिज्ञानम्।	U

CL: CognitiveLevels(**R**-Remember; **U**-Understanding; **Ap**-Apply; **An**-Analyze; **E**-Evaluate; **C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	2	3	2	1	2	2	3	1	2	2	1	3	1	2	2	3
CO2	3	2	3	-	3	1	2	1	1	2	1	3	2	2	1	1
CO3	3	3	2	-	2	1	1	3	2	3	1	3	1	2	2	1
CO4	3	3	3	-	1	1	2	2	2	3	1	3	1	2	2	2
CO5	3	3	3	1	2	1	2	1	2	3	2	2	2	3	1	1

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLectures	CO No.
I	पण्डितराजजगन्नाथस्य, रसगङ्गाधरस्य च परिचयः	10	1
II	आदितः प्रतिभाविवेचनपर्यन्तम्	17	2
III	काव्यभेदाः	17	3
IV	रसलक्षणतः विभावादिपर्यन्तम्	19	4
V	अनुभावविवेचनतः रसनिरूपणान्तम्	12	5

BooksRecommended:

1. रसगङ्गाधरः, प्रोफेसर डॉ श्री नारायण मिश्र, डॉ शशीनाथ झा, चौखम्बा कृष्णदास अकादमी वाराणसी, 2017
2. रसगङ्गाधरः, पं. बट्टीनाथ झा, पं. मदनमोहन झा, चौखम्बा विद्याभवन वाराणसी, 2021

Reference Books

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-III

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	III
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH320	अभिनवकाव्यालङ्कारसूत्रवृत्तिः		Core
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective (LO):

राधावल्लभत्रिपाठिनः काव्यशास्त्रीयानाम् अभिनवसिद्धान्तानां परिज्ञानम्।

CourseOutcomes (CO)

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	राधावल्लभत्रिपाठिनः अभिनवकाव्यालङ्कारसूत्रस्य च परिज्ञानम्।	U
2	काव्यस्य अभिनवलक्षण-प्रयोजन-कारणादि-परिज्ञानम्।	Ap
3	काव्यस्य भेद-शब्दार्थव्यापार-शास्त्रसङ्गति-सिद्धान्तादिपरिज्ञानम्।	U
4	काव्यस्य अलंकारस्वरूप-कविव्यापार-अलंभावादिसिद्धान्तादिपरिज्ञानम्।	An
5	काव्यस्य अलङ्कारविभाग- आभ्यन्तरालङ्कार-बाह्यालङ्कार-काव्यविशेषविमर्श- सिद्धान्तादिपरिज्ञानम्।	C

CL: CognitiveLevels(R-Remember; U-Understanding; Ap-Apply; An-Analyze; E-Evaluate; C-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	2	3	3	-	2	1	2	1	1	1	2	3	1	3	2	2
CO2	3	3	2	1	2	2	1	3	3	1	2	3	1	2	2	1
CO3	3	2	3	-	2	1	2	1	2	2	1	3	2	1	2	1
CO4	3	3	3	-	3	1	2	2	2	1	2	3	3	2	1	1
CO5	3	3	3	1	1	1	2	2	1	2	1	2	3	2	1	2

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLec tures	CO No.
I	राधावल्लभत्रिपाठिनः, अभिनवकाव्यालङ्कारसूत्रस्य च परिचयः	10	1
II	अभिनवकाव्यालङ्कारसूत्रम् काव्यलक्षणनिरूपणतः काव्यकारणनिरूपणपर्यन्तम्	14	2
III	काव्यभेदनिरूपणतः शास्त्रसङ्गतिनिरूपणपर्यन्तम्.	18	3
IV	अलङ्कारस्वरूपनिरूपणतः अलम्भावनिरूपणपर्यन्तम्	15	4
V	अलङ्कारविभागनिरूपणतः काव्यविशेषविमर्शपर्यन्तम्	18	5

BooksRecommended:

1. अभिनवकाव्यालङ्कारसूत्रम् : सालोचनं विमर्शः, प्रोफेसर राधावल्लभ त्रिपाठी डॉ प्रवीण पण्ड्या, राष्ट्रीय संस्कृत संस्थान जनकपुरी नई दिल्ली, 2019
2. अभिनवकाव्यालङ्कारसूत्रम्, प्रोफेसर राधावल्लभ त्रिपाठी संपूर्णानंद संस्कृत विश्वविद्यालय वाराणसी, 2005

ReferenceBooks:

एम.ए .क्लासिक्स
साहित्यम्
Semester-III

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	III
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH-331	भारतीयदर्शनानि		Elective
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective (LO):

भारतीयदर्शनानां सैद्धान्तिकपक्षपरिज्ञानम्।

CourseOutcomes (CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	साङ्ख्यकारिकायां सत्कायेवाद-तत्त्वमीमांसा-प्रमाणमीमांसा- प्रकृतिपुरुषस्वरूपादिपरिज्ञानम्।	U
2	पातञ्जलयोगसूत्रे अष्टाङ्गयोग-चित्तभूमि-चित्तवृत्तीनां परिज्ञानम्।	Ap
3	तर्कसंग्रहे तत्त्वमीमांसा-प्रमाणमीमांसा-परिज्ञानम्।	An
4	वेदान्तसारे पञ्चीकरण-अधिकारीविचार-विवर्तवाद-जीवन्मुक्ति-परिज्ञानम्।	Ap
5	अर्थसङ्ग्रहे धर्मलक्षण-भावनाविचार-विधिविचार-परिज्ञानम्।	E

CL: CognitiveLevels(**R**-Remember; **U**-Understanding; **Ap**-Apply; **An**-Analyze; **E**-Evaluate; **C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	2	2	-	1	1	3	1	2	2	2	1	2	3	2	3	2
CO2	1	3	1	-	2	2	1	1	1	1	3	2	1	1	3	1
CO3	3	2	1	-	3	1	2	1	2	1	2	1	1	2	3	1
CO4	3	1	-	1	2	2	3	2	3	2	1	2	2	1	3	1
CO5	2	2	-	1	3	2	1	3	2	1	2	2	2	1	3	1

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

DetailedSyllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLec tures	CO No.
I	साङ्ख्यकारिका-सत्कार्यवादः, तत्त्वमीमांसा, प्रमाणमीमांसा, प्रकृति-पुरुषस्वरूपः	15	1
II	पातञ्जलयोगसूत्रम्- अष्टांगयोगः चित्तभूमिः, चित्तवृत्तयश्च	15	2
III	तर्कसंग्रहः- तत्त्वमीमांसा, प्रमाणमीमांसा	15	3
IV	वेदान्तसारः- पञ्चीकरणम्, अधिकारीविचारः, विवर्तवादः, जीवन्मुक्तिः.	15	4
V	अर्थसंग्रहः- धर्मलक्षणम्, भावनाविचारः, विधिविचारः	15	5

Books Recommended:

- 1.साङ्ख्यकारिका, दो संतनारायण श्रीवास्तव, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन वाराणसी 2018
- 2.साङ्ख्यकारिका, पंडित ज्वाला प्रसाद गौड़, चौखम्बा विद्या भवन वाराणसी,
- 3.पातञ्जलयोगदर्शनम्, डॉ सुरेशचंद्र श्रीवास्तव, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन वाराणसी 2023
- 4.पातञ्जलयोगसूत्रवृत्तिः, डॉ विमल कर्नाटक चौखम्बा कृष्णदास अकादमी वाराणसी 2016
- 5.तर्कसंग्रहः, श्री कृष्ण वल्लभाचार्य, चौखम्बा संस्कृत सीरीज ऑफिस वाराणसी 2019
- 6.तर्कसंग्रहः, गोविंदाचार्य चौखम्बा और भारती प्रकाशन वाराणसी 2015
- 7.वेदान्तसारः, श्री रामशरण त्रिपाठी शास्त्री, चौखम्बा विद्या भवन वाराणसी 2018
- 8.वेदान्तसारः, डॉ रमाशंकर त्रिपाठी चौखम्बा ओरिएंटलिया दिल्ली 2005
- 9.अर्थसंग्रहः डॉ दयाशंकर त्रिपाठी चौखम्बा विद्या भवन वाराणसी 2023
- 10.अर्थसंग्रहः, डॉक्टर कामेश्वर नाथ मिश्रा चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन वाराणसी 2012
- 11.अर्थसंग्रहः, दो दयाशंकर शास्त्री चौखम्बा विद्या भवन वाराणसी 2023

ReferenceBooks:

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-III

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	III
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH332	महाभारतम् रासपञ्चाध्यायी च		Elective
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		EA
100	30		70

LearningObjective(LO):

श्रीमद्भगवद्गीता-रासपञ्चाध्यायीग्रन्थयोः प्रमुखसिद्धान्तानाम् परिज्ञानम् ।

CourseOutcomes(CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	CL
1	महाभारतस्य रासपञ्चाध्याय्याश्च परिज्ञानम्	U
2	महाभारतात् श्रीमद्भगवद्गीतायाः साङ्ख्ययोगपरिज्ञानम्	U
3	महाभारतात् श्रीमद्भगवद्गीताभक्तियोगपरिज्ञानम्	Ap
4	महाभारतात् श्रीमद्भगवद्गीतापुरुषोत्तमयोगपरिज्ञानम्	An
5	रासपञ्चाध्यायीतः प्रेमाभक्तिपरिज्ञानम्	U

CL:CognitiveLevels(**R**-Remember;**U**-Understanding;**Ap**-Apply;**An**-Analyze;**E**-Evaluate;**C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	2	3	3	1	1	1	2	1	-	2	2	3	2	2	2	1
CO2	3	3	2	1	1	3	3	2	1	2	2	3	1	1	1	1
CO3	2	3	3	1	1	2	2	2	-	1	1	2	3	3	2	3
CO4	3	1	2	2	1	2	1	1	1	2	2	3	2	2	3	2
CO5	3	3	3	1	1	1	2	3	-	3	3	2	2	2	1	2

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLec tures	CO No.
I	महाभारतस्य रासपञ्चाध्याय्याश्च परिचयः	15	1
II	महाभारतात् श्रीमद्भगवद्गीता अध्याय 2	15	2
III	महाभारतात् श्रीमद्भगवद्गीता अध्याय 12	15	3
IV	महाभारतात् श्रीमद्भगवद्गीता अध्याय 15	15	4
V	रासपञ्चाध्यायी	15	5

Books Recommended:

1. श्रीमद्भागवत् महापुराण, व्यास, गीताप्रेस, गोरखपुर
2. श्रीमद्भगवद्गीता, व्यास, गीताप्रेस, गोरखपुर

ReferenceBooks:

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-III

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	III
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH341	भाषाविज्ञानम्		Elective
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		EA
100	30		70

LearningObjective (LO):

संस्कृतभाषाविज्ञानस्य सिद्धान्तानां परिज्ञानम्।

CourseOutcomes (CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	भाषायाः लक्षण-उत्पत्ति-विकासादीनां परिज्ञानम्।	U
2	ध्वनियंत्रणस्य ध्वनेरुत्पत्तेः ध्वनिग्रामादीनां च परिज्ञानम्।	U
3	भाषायाः वर्गीकरणस्य परिज्ञानम्।	Ap
4	भारोपीयभाषापरिवारस्य परिज्ञानम्।	An
5	वैदिकसंस्कृतलौकिकसंस्कृतयोः संस्कृतप्राकृतयोः तुलनात्मकाध्ययनस्य परिज्ञानम्।	E

CL: CognitiveLevels(R-Remember; U-Understanding; Ap-Apply; An-Analyze; E-Evaluate; C-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	2	3	3	1	-	3	2	2	2	3	3	2	3	3	2	1
CO2	3	2	2	1	1	3	2	1	2	3	3	2	3	3	1	2
CO3	3	3	3	1	-	3	2	2	1	2	2	3	2	2	1	2
CO4	2	1	1	1	-	3	2	2	2	3	3	2	3	3	1	1
CO5	3	3	2	1	1	3	2	2	2	3	3	2	3	3	1	2

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLectures	CO No.
I	भाषालक्षणम्, उत्पत्ति-विकासौ	15	1
II	ध्वनियन्त्रम्, ध्वनिनामुत्पत्तिः, ध्वनिग्रामः	14	2
III	आकृतिमूलकवर्गीकरणम्, पारिवारिकवर्गीकरणम्	14	3
IV	भारोपीयभाषापरिवारे हिन्द-ईरानीशाखा	20	4
V	वैदिकसंस्कृत-लौकिकसंस्कृतयोः संस्कृत-प्राकृतयोः तुलनात्मकमध्ययनम्	12	5

BooksRecommended:

- 1.भाषा विज्ञान, डॉ भोलानाथ तिवारी, किताब महल प्रकाशन, 2012
- 2.संस्कृत भाषा विज्ञान, डॉ कुंजविहारी पाण्डेय जगदीश संस्कृत पुस्तकालय जयपुर 2019
- 3.भाषाविज्ञान-सोपानम्, श्री मनोज कुमार द्विवेदी, चौखंबा सुरभारती प्रकाशन वाराणसी 2008

ReferenceBooks:

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-III

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	III
Course Code	Course Title		Course Type
SAH-342	संस्कृतपत्रकारिता		Elective
Credit	Hours Per Week(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
Maximum Marks	CIA		ESE
100	30		70

Learning Objective (LO):

संस्कृतपत्रकारितायाः परिज्ञानम्।

Course Outcomes (CO):

CO No.	Expected Course Outcomes	CL
	At the end of the course, the students will be able to:	
1	संस्कृतपत्रपत्रिकाणां क्रमिकविकासस्य परिज्ञानम्।	U
2	संस्कृतपत्रपत्रिकाणां महत्त्व-उद्देश्य-समस्यादीनां परिज्ञानम्।	Ap
3	सम्पादकानां व्यक्तित्वपरिज्ञानम्।	AP
4	स्वतन्त्र्यपूर्ववर्तिसंस्कृतपत्रपत्रिकाणां परिज्ञानम्।	An
5	स्वतन्त्र्योत्तरसंस्कृतपत्रपत्रिकाणां परिज्ञानम्।	Ap

CL: Cognitive Levels (**R**-Remember; **U**-Understanding; **Ap**-Apply; **An**-Analyze; **E**-Evaluate; **C**-Create).

CO-PO/PSO Mapping for the course:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	1	1	-	-	3	2	3	1	-	2	3	2	3	3	3	2
CO2	2	-	-	1	2	2	2	-	-	2	2	2	2	2	2	3
CO3	3	-	-	-	1	1	1	-	1	1	1	2	3	3	3	2
CO4	2	1	1	-	1	2	2	1	1	2	3	2	2	2	2	3
CO5	3	1	1	1	2	3	2	1	-	3	2	2	3	3	2	1

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"No Correlation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No. of Lectures	CO No.
I	संस्कृतपत्रपत्रिकाणां क्रमिकविकासः	15	1
II	संस्कृतपत्रपत्रिकाणां महत्त्वं, उद्देश्यः, समस्याः	16	2
III	सम्पादकानां व्यक्तित्वं	15	3
IV	स्वातन्त्र्यपूर्ववर्तिप्रमुखसंस्कृतपत्रपत्रिकाणां	14	4
V	स्वातन्त्र्योत्तरप्रमुखसंस्कृतपत्रपत्रिकाणां परिचयः	15	5

Books Recommended:

1. संस्कृत पत्रकारिता का इतिहास, डॉ. रामगोपाल मिश्र, विवेक प्रकाशन, नई दिल्ली
2. संस्कृत पत्रकारिता, डॉ. बलदेवानन्द सागर, संस्कृतभारती, नई दिल्ली, 2011

Reference Books:

एम.ए .कलासिक्स

साहित्यम्

Semester-III

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	III
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH-351	धर्मशास्त्रम्		Elective
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		EA
100	30		70

LearningObjective (LO):

धर्मशास्त्रीयसिद्धान्तानां परिज्ञानम् ।

CourseOutcomes (CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	पारस्करगृह्यसूत्रस्य मनुस्मृतेश्च परिचयः	U
2	पारस्करगृह्यसूत्रानुसारं यज्ञीयसंस्कारपरिज्ञानम्	Ap
3	मनुस्मृत्यनुसारेण सृष्ट्युत्पत्तिज्ञानम्	An
4	मनुस्मृत्यनुसारेण धर्मस्य लक्षणादीनां परिज्ञानम्	Ap
5	मनुस्मृत्यनुसारेण शिष्टाचारादि परिज्ञानम्	An

CL: CognitiveLevels(**R**-Remember; **U**-Understanding; **Ap**-Apply; **An**-Analyze; **E**-Evaluate; **C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	1	2	3	2	2	-	2	1	1	2	2	3	3	-	1	-
CO2	3	2	2	1	1	-	1	3	2	3	3	2	3	1	1	-
CO3	3	2	3	2	3	1	2	1	1	2	2	2	1	1	2	1
CO4	3	2	3	2	3	-	2	2	1	3	2	2	3	-	1	1
CO5	3	2	3	2	2	1	3	1	1	2	2	1	2	-	1	-

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLectures	CO No.
I	पारस्करगृह्यसूत्रस्य मनुस्मृतेश्च परिचयः	10	1
II	पारस्करगृह्यसूत्रम् प्रथमकाण्डम्	14	2
III	मनुस्मृतिः प्रथमोऽध्यायः	16	3
IV	मनुस्मृतिः द्वितीयोऽध्यायः 1तः120 पर्यन्तम् श्लोकाः	17	4
V	मनुस्मृतिः द्वितीयोऽध्यायः 121- समाप्तिपर्यन्तम् श्लोकाः	18	5

BooksRecommended:

1. मनुस्मृति, श्री हरगोविन्द शास्त्री, चौ. कृष्णदास अकादमी, वाराणसी, 2019
2. पाराशर गृह्यसूत्र, डॉ. सुधाकर मालवीय, चौ. प्रकाशन, वाराणसी, 2018

Reference Books:

1. धर्मशास्त्र का इतिहास, डॉ. पी.वी. काणे, उ.प्र. हिन्दी संस्थान, लखनऊ, 1992

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-III

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	III
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH352	ज्योतिषशास्त्रम्		Elective
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		EA
100	30		70

LearningObjective(LO):

ज्योतिषशास्त्रस्य सैद्धान्तिकतत्त्वानां परिचये सफलः भविष्यति ।

CourseOutcomes(CO):

CO No.	पाठ्यक्रमस्यान्ते छात्राः समर्थाः भविष्यन्ति :-	C L
1	नक्षत्राणां परिचयः तथा तेषां विविधविशिष्टयोगानां प्रयोगात्मकं विश्लेषणं कर्तुं समर्थः भविष्यति।	A p
2	ग्रहाणां परिचयः तथा तेषां विविधविशिष्टयोगानां प्रयोगात्मकं विश्लेषणं कर्तुं समर्थः भविष्यति। ग्रहाणां दृष्टिस्तथा मित्रामित्रत्वविषयेऽपि ज्ञास्यति ।	A p
3	राशीनां परिचयः तथा तेषां विविधविशिष्टप्रयोगात्मकं विश्लेषणं कर्तुं समर्थः भविष्यति।	AP
4	दशम-भावस्य विशेषसंज्ञानां परिचयं प्राप्य तेषां विशेषतां विषये ज्ञास्यति	A p
5	ब्राह्मं, दिव्यं ,सौर-चान्द्रादि नवविधकालमानां परिचयमवाप्तं तेषां विश्लेषणं कर्तुं समर्थो भविष्यति।	AP

CL: CognitiveLevels(**R**-Remember; **U**-Understanding; **Ap**-Apply; **An**-Analyze; **E**-Evaluate; **C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

P OCO	P O S											PS O				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
C01	2	3	3	2	1	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2
C02	3	2	3	2	2	1	2	1	3	3	3	3	2	3	1	3
C03	3	3	3	1	2	-	2	2	1	2	2	3	1	2	2	1
C04	3	3	2	1	1	2	2	1	1	2	1	3	3	3	1	2
C05	3	3	3	-	1	1	2	3	2	2	2	3	1	2	3	2

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

U ni t N o.	Topics	No.ofLe ctures	CO No.
I	नक्षत्राणां परिचयः	1 5	1
I I	ग्रहाणां परिचयः.	1 5	2
I I I	राशीनां च परिचयः	1 5	3
I V	दशमभावस्य ग्रहणयोश्च परिचयः	1 5	4
V	नवविधकालपरिचयः.	1 5	5

Books Recommended:

- 1.महाभारतीय ज्योतिष, डा. शिवेश्वर उपाध्याय पूर्वाचार्य, ज्योतिषविभाग शासकीय दूधाधारी श्रीवैष्णव स्नातकोत्तर संस्कृत महाविद्यालय रायपुर (छत्तीसगढ़)
- 2.अतिबृहदवकहडाचक्रम्, काशीस्थ-संन्यासि-संस्कृतपाठशालीय-ज्यौतिष-शास्त्राध्यापक-ज्यौतिषाचार्य-तीर्थ-पण्डित श्रीसीतारामशर्मणा सम्पादितम् ।
3. श्रीदैवज्ञवैद्यनाथविरचितः, जातकपारिजातः, पण्डित श्रीकपिलेश्वरशास्त्रिणा स्वोपज्ञया 'सुधाशालिनी' समाख्यया संस्कृतटीका सहिता

ReferenceBooks:

श्रीमदैवज्ञ श्रीवराहमिहिराचार्येण विरचितम्, बृहज्जातकम् श्रीभट्टोत्पलसंस्कृतव्याख्यया तथा केदारदत्त-हिन्दी व्याख्ययोपेतम्, व्याख्याकारः केदार जोशी

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-IV

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	IV
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH410	ऐतिहासिकं महाकाव्यम्		Core
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective (LO):

ऐतिहासिककथायाः संस्कृतमहाकाव्यत्वेन परिज्ञानम् ।

CourseOutcomes (CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	महाकविविल्हणस्य विक्रमांकदेवचरितमहाकाव्यस्य च परिचयः	U
2	कवित्वशक्तिपरिज्ञानम् ।	U
3	ऐतिहासिककथोपस्थानक्रमज्ञानम् ।	Ap
4	राजधर्मनीत्यादि ज्ञानम् ।	An
5	वंशादिवर्णनक्रमे विविधमानवीयमूल्यानां परिज्ञानम्	Ap

CL: CognitiveLevels(**R**-Remember; **U**-Understanding; **Ap**-Apply; **An**-Analyze; **E**-Evaluate; **C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	Pos											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	1	3	2	3	3	-	2	2	-	2	2	2	2	2	3	2
CO2	1	3	2	3	3	-	2	2	-	1	2	1	2	2	3	2
CO3	1	2	2	3	3	1	2	2	1	2	2	3	3	1	3	3
CO4	1	2	2	3	3	1	2	2	1	2	2	2	1	2	3	1
CO5	1	3	2	3	3	1	2	2	1	2	2	2	2	3	3	2

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLec tures	CO No.
I	महाकविविल्हणस्य विक्रमांकदेवचरितमहाकाव्यस्य च परिचयः	10	1
II	विक्रमांकदेवचरितमहाकाव्यस्य 1 तः श्लोकपर्यन्तम् 30	17	2
III	विक्रमांकदेवचरितमहाकाव्यस्य 31 तः श्लोकपर्यन्तम् 60	18	3
IV	विक्रमांकदेवचरितमहाकाव्यस्य 61 तः श्लोकपर्यन्तम् 90	15	4
V	विक्रमांकदेवचरितमहाकाव्यस्य 90 तः प्रथमसर्गसमाप्तिपर्यन्तम्	15	5

BooksRecommended:

1. विक्रमांकदेवचरितम्, प. विश्वनाथ शास्त्री भरद्वाज, चौ. कृष्णदास अकादमी, वाराणसी, 2023

ReferenceBooks:

एम.ए .क्लासिक्स
साहित्यम्
Semester-IV

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	IV
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH420	अर्वाचीनसंस्कृतकाव्यशास्त्रम्		Core
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
5	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective(LO):

अर्वाचीनसंस्कृतकाव्यशास्त्रिणः अभिराजराजेन्द्रमिश्रस्य काव्यशास्त्रीयसिद्धान्तानां परिज्ञानम् ।

CourseOutcomes(CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentwillbeableto:	
1	राजेन्द्रमिश्रस्य , अभिराजयशोभूषणस्य च परिचयः	Ap
2	अभिराजयशोभूषणस्य काव्यप्रशंसाकाव्यप्रयोजनादीनां परिज्ञानम्	An
3	अभिराजयशोभूषणस्य काव्यहेतुपरिज्ञानम्	E
4	अभिराजयशोभूषणस्य काव्यलक्षणपरिज्ञानम्	Ap
5	अभिराजयशोभूषणस्य शब्दार्थपरिज्ञानम्	An

CL: CognitiveLevels(**R**-Remember;**U**-Understanding;**Ap**-Apply;**An**-Analyze;**E**-Evaluate;**C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	2	3	3	1	1	3	2	1	-	2	2	2	2	3	1	1
CO2	1	3	3	1	2	2	2	2	1	2	2	3	1	2	2	3
CO3	2	2	2	2	3	2	2	1	-	2	2	3	1	2	2	1
CO4	3	3	3	1	1	1	2	1	1	2	2	3	1	2	3	2
CO5	3	3	3	2	1	2	2	1	-	2	2	3	1	2	2	2

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLec tures	CO No.
I	राजेन्द्रमिश्रस्य , अभिराजयशोभूषणस्य च परिचयः	15	1
II	अभिराजयशोभूषणम् काव्यप्रशंसाप्रकरणं काव्यप्रयोजनप्रकरणम् च	15	2
III	अभिराजयशोभूषणम् काव्यहेतुप्रकरणम्.	15	3
IV	अभिराजयशोभूषणम् काव्यलक्षणप्रकरणम्	15	4
V	अभिराजयशोभूषणम् शब्दार्थप्रकरणम्	15	5

BooksRecommended:

अभिराजयशोभूषणम्, अभिराजराजेन्द्रमिश्र, वैजयन्त प्रकाशन इलाहबाद 2006

ReferenceBooks:

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-IV

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	IV
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH431	अर्थशास्त्रम्		Elective
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
4	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective (LO):

कौटिल्यस्य अर्थशास्त्रीयसिद्धान्तानां परिज्ञानम् ।

CourseOutcomes (CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	कौटिल्यस्य अर्थशास्त्रस्य च परिचयः	Ap
2	अर्थशास्त्रीय विद्यासमुद्देश-त्रयीस्थापना-वार्तादण्डनीत्यादीनां परिज्ञानम्	An
3	अर्थशास्त्रीय वृद्धसंयोग-इन्द्रियजय-राजर्षिव्यवहार-अमात्यनियुक्तिपरिज्ञानम्	E
4	अर्थशास्त्रीय परिज्ञानम्	U
5	अर्थशास्त्रीय मन्त्रिपौरोहित्यनियुक्ति-अमात्यपरीक्षण-गुप्तचरनियुक्ति-स्वदेशविहिताविहिताचारपरिज्ञानम्	Ap

CL: CognitiveLevels(**R**-Remember; **U**-Understanding; **Ap**-Apply; **An**-Analyze; **E**-Evaluate; **C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	-	3	1	2	3	1	2	-	1	-	-	2	1	2	1	3
CO2	-	3	-	1	3	1	2	1	3	-	1	3	2	3	1	3
CO3	1	3	-	2	3	-	2	-	2	1	-	3	1	2	2	1
CO4	1	3	1	2	3	-	2	-	1	1	1	3	1	2	1	1
CO5	-	3	-	3	3	-	2	1	2	1	-	3	1	2	2	2

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

DetailedSyllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLec tures	CO No.
I	कौटिल्यस्य अर्थशास्त्रस्य च परिचयः	15	1
II	अर्थशास्त्रम् (प्रथमाधिकरणं 1-4 अध्यायाः)	15	2
III	अर्थशास्त्रम् (प्रथमाधिकरणं 5-8 अध्यायाः)	15	3
IV	अर्थशास्त्रम् (प्रथमाधिकरणं 9-12 अध्यायाः)	15	4
V	अर्थशास्त्रम् (प्रथमाधिकरणं 13-15 अध्यायाः)	15	5

BooksRecommended:

1. कौटिलीयम् अर्थशास्त्रम्, रामतेज शास्त्री, आर्यावर्त संस्कृति संस्थान दिल्ली 2022
2. कौटिलीयम् अर्थशास्त्रम्, वाचस्पति गैरोला, चौखम्बा विद्याभवन वाराणसी

ReferenceBooks:

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-IV

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	IV
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH432	पालि: प्राकृत-अपभ्रंशञ्च		Elective
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
4	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective(LO):

पालि-प्राकृत-अपभ्रंशपरिचयो भविष्यति ।

CourseOutcomes(CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	पालि-प्राकृत-अपभ्रंशपरिचयस्य ज्ञानं भविष्यति ।	Ap
2	ससजातकम्, महापजातिगोतमीगाथा, सम्मावतना, माया देविया सुपिनम् इत्येषां परिचयः ज्ञानञ्च भविष्यति ।	U
3	अभिलेखानां विश्लेषणक्षमतायाः विकासः भविष्यति ।	An
4	प्राकृत भाषायाः ज्ञानं भविष्यति ।	U
5	अपभ्रंश भाषायाः प्रयोगक्षेत्रस्य ज्ञानं भविष्यति ।	Ap

CL:CognitiveLevels(**R**-Remember;**U**-Understanding;**Ap**-Apply;**An**-Analyze;**E**-Evaluate;**C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	2	3	2	1	1	-	2	2	1	1	1	3	2	2	2	1
CO2	3	3	1	2	3	-	2	1	-	1	1	3	1	3	2	1
CO3	3	3	3	2	2	1	2	2	1	2	3	2	2	2	1	2
CO4	2	2	2	2	2	1	2	1	-	2	1	3	3	3	1	1
CO5	3	3	3	1	2	1	2	1	1	2	2	3	1	2	3	2

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

DetailedSyllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLec tures	CO No.
I	पालि-प्राकृत-अपभ्रंशपरिचयः	15	1
II	पालि-प्राकृत-अपभ्रंशसंग्रहग्रन्थात् ससजातकम्, महापजातिगोतमीकथा, सम्मावत्तना, मायादेविया, सुपिनम् इत्येषां परिज्ञानम् ।	17	2
III	पालि-प्राकृत-अपभ्रंशसंग्रहग्रन्थात् गिरनारभिलेखः, वेसनगराभिलेखः, मथुराभिलेखः, हाथीगुम्फाभिलेखः, इत्येषां परिज्ञानम् ।	16	3
IV	पालि-प्राकृत-अपभ्रंशसंग्रहग्रन्थात् गाहासत्तसई, वसुदत्तकथा, मूलदेवकथा, गउडवहो इत्येषां परिज्ञानम् ।	13	4
V	पालि-प्राकृत-अपभ्रंशसंग्रहग्रन्थात् दोहाकोष, पउमचरिउ, अपभ्रंशमुक्तकसंग्रहः, पाहुडदोहा इत्येषां परिज्ञानम् ।	14	5

BooksRecommended:

- 1 प्राचीन भारतीय अभिलेखों का अध्ययन – वासुदेव उपाध्याय
2. पालि प्राकृत अपभ्रंश संग्रह – राम अवध पाण्डेय , रविनाथ मिश्र , प्रकाशक - विश्वविद्यालय प्रकाशन चौक वाराणसी

Reference Books:

1. अभिलेखमाला, पं रमाकांत झा, चौखम्बा विद्याभवन वाराणसी, 2013

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-IV

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	IV
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH441	दृश्यकव्यम्		Elective
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
4	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective(LO):

शूद्रकविरचितमृच्छकटिकस्य नाट्यशास्त्रीयसिद्धान्तानां परिज्ञानं, मानवीयमूल्यानां च परिज्ञानम्

CourseOutcomes(CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	शूद्रकस्य मृच्छकटिकस्य च परिचयः	Ap
2	मृच्छकटिकानुसारं चारुदत्तवसन्तसेनयोः उदात्तभावज्ञानम्	An
3	मृच्छकटिकानुसारं सामाजिकजीवनदर्शनम्	U
4	मृच्छकटिकानुसारं पुरातनकलाविशिष्टज्ञानम्	Ap
5	मृच्छकटिकानुसारं मानवीयमूल्याधारितकथावस्तुज्ञानम्	Ap

CL:CognitiveLevels(**R**-Remember;**U**-Understanding;**Ap**-Apply;**An**-Analyze;**E**-Evaluate;**C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	Pos											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	3	3	3	1	2	-	2	1	1	1	2	3	3	2	1	2
CO2	3	2	3	2	2	1	1	1	2	2	2	3	3	2	3	1
CO3	2	3	3	2	1	1	2	3	3	1	2	3	3	2	2	3
CO4	3	3	3	1	3	1	2	2	1	3	2	2	2	3	2	2
CO5	3	3	3	1	2	-	3	2	1	1	2	3	3	2	1	2

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

DetailedSyllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLec tures	CO No.
I	मृच्छकटिकस्य च परिचयः	10	1
II	मृच्छकटिकस्य 1 अंकः	15	2
III	मृच्छकटिकस्य 2 अंकः	15	3
IV	मृच्छकटिकस्य 3 अंकः	15	4
V	मृच्छकटिकस्य 4-5 अंकौ	20	5

BooksRecommended:

1. मृच्छकटिकम्, आचार्य जगदीश चन्द्र मिश्र, चौ. सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी, 2014
2. मृच्छकटिकम्, डॉ. गंगासागर राय, चौ. प्रकाशन, वाराणसी,

Reference Books:

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-IV

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	IV
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH442	संस्कृतशोधप्रविधिः		Elective
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
4	0	6	0
MaximumMarks		CIA	ESE
100	30		70

LearningObjective (LO):

संस्कृतशोधप्रविधिपरिज्ञानम्

CourseOutcomes (CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	शोधस्य संज्ञा-प्रकृति-परिसर-प्रकार-पद्धत्यादीनां परिज्ञानम्।	R
2	शोधस्य विषयनिर्वाचन-प्रकल्पसंरचना-तथ्यसंग्रहणादीनां परिज्ञानम्।	U
3	भाषान्तरीकरणादीनां परिज्ञानम्।	Ap
4	समीक्षात्मकग्रन्थादीनां सम्पादन-मुद्रण-संशोधनादीप्रविधीनां परिज्ञानम्।	Ap
5	शोधप्रबन्धनिर्माणप्रविधिपरिज्ञानम्।	C

CL: CognitiveLevels (**R**-Remember; **U**-Understanding; **Ap**-Apply; **An**-Analyze; **E**-Evaluate; **C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	3	1	3	3	2	2	1	-	-	2	2	3	3	2	3	1
CO2	3	3	2	3	2	2	1	1	1	2	3	2	2	3	3	-
CO3	3	3	3	3	2	2	1	-	1	2	2	3	3	2	2	1
CO4	2	2	3	2	3	2	1	1	1	1	1	3	3	3	3	-
CO5	3	1	3	3	2	3	1	1	-	2	2	3	2	3	3	1

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

Detailed Syllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLec tures	CO No.
I	संस्कृतशोधप्रविधे: प्रथमपरिच्छेदः	16	1
II	संस्कृतशोधप्रविधे: द्वितीयपरिच्छेदः	15	2
III	संस्कृतशोधप्रविधे: तृतीयपरिच्छेदः	15	3
IV	संस्कृतशोधप्रविधे: चतुर्थपरिच्छेदः	14	4
V	संस्कृतशोधप्रविधे: पञ्चमपरिच्छेदः	15	5

Books Recommended:

संस्कृतशोधप्रविधिः, डॉ. सत्यनारायण आचार्य, सिद्धमहावीरपाटणा पुरी उड़ीसा 2012

ReferenceBooks:

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-IV

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	IV
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH451	पुराणेतिहासः		Elective
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
4	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective(LO):

रामायण-महाभारत-पुराणादीनां परिज्ञानम्।

CourseOutcomes(CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	महर्षिवाल्मीके: महर्षिवेदव्यासस्य च परिचयपरिज्ञानम्	U
2	रामायणस्य परिज्ञानम्	Ap
3	महाभारतस्य परिज्ञानम्	An
4	मत्स्य-वामन-वायु-ब्रह्मवैवर्ते-ब्रह्माण्ड-ब्रह्म-भविष्य-भागवत-मार्कण्डेय-पुराणानां परिज्ञानम्	Ap
5	वाराह-स्कन्द-कूर्म-गरुड-लिङ्ग-पद्म-नारद-अग्नि-विष्णु-पुराणानां परिज्ञानम्	Ap

CL:CognitiveLevels(**R**-Remember;**U**-Understanding;**Ap**-Apply;**An**-Analyze;**E**-Evaluate;**C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	POs											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	3	3	3	2	2	2	3	1	2	2	2	3	2	2	2	2
CO2	3	2	3	3	1	1	2	3	2	2	2	3	3	2	2	3
CO3	3	3	2	2	3	3	2	2	2	3	3	3	2	1	1	3
CO4	3	3	3	1	1	2	2	2	1	2	2	3	2	2	2	2
CO5	3	3	3	1	2	2	2	1	2	2	2	3	2	2	2	2

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

DetailedSyllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLec tures	CO No.
I	महर्षिवाल्मीकि: महर्षिवेदव्यासस्य च परिचयः	15	1
II	रामायणस्य परिचयः	15	2
III	महाभारतस्य परिचयः	15	3
IV	मत्स्य-वामन-वायु-ब्रह्मवैवर्त-ब्रह्माण्ड-ब्रह्म-भविष्य-भागवत-मार्कण्डेय-पुराणानां सामान्यपरिचयः	15	4
V	वाराह-स्कन्द-कूर्म-गरुड-लिङ्ग-पद्म-नारद-अग्नि-विष्णु-पुराणानां सामान्यपरिचयः	15	5

Books Recommended:

1. रामायणम्, महर्षि वाल्मीकि, गीताप्रेस गोरखपुर
2. महाभारत, महर्षि व्यास, गीताप्रेस गोरखपुर
3. पुराण विमर्श, बलदेव उपाध्याय, चौ. प्रकाशन, वाराणसी

ReferenceBooks:

एम.ए .कलासिक्स
साहित्यम्
Semester-IV

Program	Subject	Year	Semester
M.A.	साहित्यम्	2	IV
CourseCode	CourseTitle		CourseType
SAH452	संस्कृत-अदृष्ट-गद्य-पद्यव्याख्या निबन्धाश्च		Elective
Credit	HoursPerWeek(L-T-P)		
	L	T	P
4	0	6	0
MaximumMarks	CIA		ESE
100	30		70

LearningObjective(LO):

संस्कृत-अदृष्ट-गद्य-पद्यमाध्यमेन व्याख्यापद्धतिर्ज्ञानम् निबन्धादिसंरचनाज्ञानम्

CourseOutcomes(CO):

CO No.	ExpectedCourseOutcomes	CL
	Attheendofthecourse,thestudentswillbeableto:	
1	अदृष्टगद्यव्याख्यापद्धतिर्ज्ञानम्	C
2	अदृष्टपद्यव्याख्यापद्धतिर्ज्ञानम्	C
3	शास्त्रीयनिबन्धज्ञानम्	Ap
4	सामाजिकनिबन्धज्ञानम्	Ap
5	सांस्कृतिकनिबन्धज्ञानम्	Ap

CL:CognitiveLevels(**R**-Remember;**U**-Understanding;**Ap**-Apply;**An**-Analyze;**E**-Evaluate;**C**-Create).

CO-PO/PSOMappingforthecourse:

PO CO	Pos											PSO				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
CO1	1	3	3	2	3	3	2	1	1	3	2	1	3	2	1	2
CO2	1	2	3	3	2	3	2	1	-	3	2	1	2	3	2	2
CO3	-	3	2	3	1	3	2	-	1	2	3	1	3	3	1	1
CO4	1	3	3	2	3	2	2	1	1	3	3	1	3	2	2	1
CO5	-	3	3	2	3	1	3	1	1	2	3	1	2	3	1	3

"3"-Strong;"2"-Moderate;"1"-Low;"-"NoCorrelation

DetailedSyllabus:

Unit No.	Topics	No.ofLec tures	CO No.
I	अदृष्टगद्यव्याख्या	15	1
II	अदृष्टपद्यव्याख्या	15	2
III	शास्त्रीयनिबन्धाः	15	3
IV	सामाजिकनिबन्धाः	15	4
V	सांस्कृतिकनिबन्धाः.	15	5

BooksRecommended:

1. संस्कृत निबन्ध शतकम्, कपिलदेवद्विवेदी, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी
2. संस्कृत निबन्ध चन्द्रिका, डॉ. राकेश शास्त्री, धर्मनीराजना प्रकाशन, दिल्ली, 2003
3. संस्कृत निबन्ध मन्दाकिनी, डॉ. आद्या प्रसाद मिश्र, अक्षयवट प्रकाशन, इलाहाबाद
4. बृहद् अनुवाद चन्द्रिका, चक्रधर नौटियाल हंस, मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी

ReferenceBooks:

